אגרות הראי"ה - כרך ג' - אגרת תשעח

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ו תמוז תרע"ו - לונדון
נמען: בנו, הרב צבי יהודה

הם מתכננים מנוחה במקום קיץ. יש הרבה לעבוד, אבל צריך 'חליצות עצמות' - 'הגדלת כוח טבעי' כבסיס לנפש. כך גם באומה: הירידה בכוח הטבעי בגלות היא 'הגורם האמיתי של כל ההתנוונות הרוחנית', ויש לבנות את הטבעיות והמכשירים החומריים. בין המצרים: 'האש אשר הצית ה' בציון אכלה... רק את הדופי והתיעוב'.

עיקרי הדברים

- חליצות עצמות.
- בניין הכוח הטבעי באומה.
- חורבן שורף רק את הדופי.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

ב"ה[1], כ"ו תמוז תרע"ו[2]. [כ"ו בתמוז תרע"ו (1916). הרב קוק ישב אז בלונדון, שאליה עבר משוויץ באותה שנה]

בני מחמדי [בנו, הרצי"ה, שנשאר בימי המלחמה בשוויץ] שליט"א[3], שמחתנו באמרותיך המשעשעות את רוחנו הכמה להקשיב ממך ומכל יקירי נפשנו דברים מעודדים ומניחים את הדעת.

תהל"י[4] על החוה"ש[5] אשר עמנו לפי הרגיל. להנפש מעט ולהחליף קצת כח נקוה אולי לעשות איזה נסיעה לאיזה מעון קיץ אשר בסביבות הכרך, [בסביבות לונדון] אולי על איזה מגדות הים. יתן ד' שיהי[6] להצלחה.

מהדברים המעשיים המתרקמים פה, הנוגעים ג"כ[7] כמובן לעניני רוח והגיון, הי'[8] ראוי לבאר לך דברים אחדים. אבל מסופקני אם לא יגרמו אריכות יתירה, המעכבת לפעמים את מרוץ המכתבים. ע"כ[9] אקמץ בזה, ואולי עוד תבא שעת הכושר להרצאה פרטית. בכלל יש הרבה מאד מה לעבוד על ככר היהדות בעיר ובמדינה, וישנם ג"כ תנאים לא כ"כ[10] קשים, אם הי'

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 תרע"ו - השנה תרע"ו (1915/1916)
3 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
4 תהל"י - תהלה לא-ל יתברך
5 החוה"ש - החיים והשלום
6 שיהי' - שיהיה
7 ג"כ - גם כן
8 הי' - היה
9 ע"כ - על כן
10 כ"כ - כל כך

מעמד בריאות הנפש והגוף מסכים, ועכ"פ[11] לא מונע, היי אפשר לקוות עכ"פ[12] שהזמן הגלותי יתן איזה פרי ישוה בעה"י[13]. אמנם ההכרח של איזה חליצות עצמות, [חיזוק הגוף; על פי ישעיהו נח, יא: "ועצמתיך יחליץ"] של הגדלת כח טבעי בתור בסיס להתוכן הנפשי שיצא בטוהר חירותו, נחוץ מאד, והרי זו דוגמת הבנין הכללי של האומה שהכח הטבעי הלקוי, שבא לידי ירידה נוראה במשך הגלות, רק זהו הגורם האמיתי של כל ההתנונות הרוחנית, ומה מאד יש לנו להתאמץ לבנות את הטבעיות של הרוח האומי ואת מכשיריו החומריים והרוחניים הקרובים אל החוג החמרי כולם, ברוח נכון ובצפיה מרחקית. אין ספק שכל האור העליון כבר עומד הוא ומקיף אותנו. כל הסגולות העליונות שיש בהודה של הנשמה הישראלית, תפארת העולם ופאר הדר כל עמי התבל, כבר מפותחות ועומדות הן גנוזות ברוחנו פנימה, אבל כדי לגלותן בחטיביות הניכרה והבולטת הכרח הוא שיבא אומץ חמרי וחמרי-רוחני גדול ומיושב, הכרה של גאות אידיאלית פנימית, בנין מסודר בשלטון פנימי-חירותי, התרוממות דיעותית משוחררה מכל עבדות חיצונית של הדיעות המוחשכות של המון האדם, החלש והמושקע ברפש רשעתו.

וההתעודדות הזאת צריכה למלה חפשית, בחופש עדין של קודש קדשים, שמשם תחשף המועדיות הכמוסה של היום המר והנמהר, [תשעה באב נקרא "מועד" ("קרא עלי מועד", איכה א, טו), ועתיד צום החמישי להיהפך "לששון ולשמחה ולמועדים טובים" (זכריה ח, יט)] יום שריפת בית מאויינו, [תשעה באב] שכל חורבן, כל מאפל וכל הרס ודלדול קשור עמו, ומבין המצרים רוחה תופיע, [על פי איכה א, ג: "כל רדפיה השיגוה בין המצרים"] הלוך ואור, ויגלה לעינינו איך כל ההריסות קלעו רק אל הקלקול והבאוש, האש אשר הצית ד' בציון [על פי איכה ד, יא: "ויצת אש בציון ותאכל יסודתיה"] אכלה ואוכלת באמת רק את הדופי והתיעוב, את החולניות ואת החולשה, המעכבת על עזן של ישראל מהופיע בגבורתו.

וצלצלי השמע של עת בנות בכל מקום שהם נשמעים צריכים הם למכון חמרי איתן, לכחות של חיים משוגבים, וגם מבלי הכרתם, מבלי התועדותם אור עולמים עליהם יגלה, וד' עליהם יראה ויצא כברק חצו. [על פי זכריה ט, יד] ודוגמא זו מוצאים אנו בכל כח אידיאלי בפרטיות, שעת אשר יחופש הרוח ויוכרו מעצוריו נקראים הם כחות הגוף להאמץ, ואז בהתכוננות החיל, בהתגדל כח החיים הטבעיים, יגאל עז חיי הקודש ויתוה את תויו ברוח נכונה ובחדות-ד' מפעלית ורעיונית. לד' הישועה על עמך ברכתך סלה. [תהלים ג, ט] נפסקתי באמצע כתיבתי בענינים פעוטיים, והנני כמעט מוכרח לקצר, אקוה שתשמחנו ותעודדנו בדבריך היקרים, כפי האפשרי בפרוטרוט. דרש נא באהבה את שלו'[14] אהובינו מכריך ומוקיריך הרבנים החכמים שליט"א וכא"ל[15] לברכה וכ"ט[16]. כתוב נא גם אתה להורים שליט"א כמה דאפשר בפרטיות וכמו כן ליקירינו כולם שם. יואל ד' ויקרב ישועתו וישמחנו בטובו ומתוך המאפלים אור יאיר לנו, אור תורה, אור דעת, אור חיים, ואור גבורה חסד ותפארת עולמים, כנפשך היקרה ונפש אביך מצפה אשרך כה"י[17],

אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א'-ד'

---

11 ועכ"פ - ועל כל פנים
12 עכ"פ - על כל פנים
13 בעה"י - בעזרת השם יתברך
14 שלו' - שלום
15 וכא"ל - וכל אשר לו
16 וכ"ט - וכל טוב
17 כה"י - כנפשו היפה